

Гальванічні елементи з ряду концентрацій, їхні потенціали та способи обчислень

Учні дізнаються, що електричну напругу можна також виміряти між двома подібними напівелементами і як використовувати рівняння Нернста.

Chemistry	Physical chemistry	Electrochemistry	Electrochemical voltage series
 Рівень складності середній	 Розмір групи -	 Час підготовки 10 хвилини	 Час виконання 10 хвилини

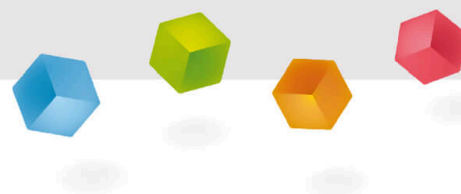
This content can also be found online at:

<http://localhost:1337/c/64c17564cfd139000206ace2>

PHYWE

Інформація для вчителів

Опис

PHYWE

Експериментальна установка

Електричну напругу можна вимірювати не тільки між напівелементами з різних металів у їхніх сольових розчинах, а й між однотипними напівелементами, які відрізняються лише концентрацією сольових розчинів. Такі пари однакових напівелементів з різними концентраціями солей називаються "концентраційними рядів (ланцюгами)".

Вимірювана напруга таких рядів (ланцюгами) відповідає закону, який знайшов своє математичне вираження у так званому "рівнянні Нернста".

Додаткова інформація для вчителів (1/5)

PHYWE

Попередні знання

Учні вже повинні вміти визначати стандартні потенціали та виготовляти необхідні електроди.

Принцип

Електричні напруги можна виміряти не тільки між напівелементами з різних металів у їхніх сольових розчинах, а й між напівелементами одного типу, які відрізняються тільки концентрацією їхніх сольових розчинів.

Інша інформація про вчителів (2/5)

PHYWE

Мета

Учні дізнаються, що електричну напругу можна також виміряти між двома однаковими напівелементами та як використовувати рівняння Нернста. Вводиться термін "концентраційний ряд (ланцюг)".

Завдання

Необхідно виготовити напівелементи срібло/нітрат срібла, концентрації іонів срібла в яких відрізняються одна від одної в десять разів. Вимірюються напруги між можливими комбінаціями цих напівелементів. Їх оцінка призводить до виведення рівняння Нернста.

Інша інформація про вчителів (3/5)

PHYWE

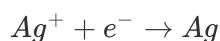
Інша інформація (1/3)

Процеси на електродах:

Процес окислення (анод):

процес відновлення (катод):

Якщо елемент складається з двох однакових напівелементів, які відрізняються лише концентрацією, такий елемент також називають концентраційним (окремий випадок гальванічного елемента). Зазвичай у напівелементі з меншою концентрацією атоми металу окиснюються, тоді як у напівелементі з більшою концентрацією іони металу відновлюються.

Інша інформація про вчителів (4/5)

PHYWE

Інша інформація (2/3)

З таблиці видно, що напруги або різниці потенціалів (5) цих концентраційних ланцюжків змінюються пропорційно логарифму добутку c_1 і c_2 (4), а не пропорційно концентрації. Тут (1) - концентрація розчину відновленої форми, (2) - концентрація окисленої форми, (3) - частка (1) і (2):

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0,1	0,01	10	1	$1 * 0,058$
0,01	0,001	10	1	$1 * 0,058$
0,001	0,0001	10	1	$1 * 0,058$
0,1	0,001	100	2	$2 * 0,058 = 0,116$
0,01	0,0001	100	2	$2 * 0,058 = 0,116$
0,1	0,0001	1000	3	$3 * 0,058 = 0,174$

Інша інформація про викладачів (5/5)

PHYWE

Інша інформація (3/3)

За допомогою цього можна розрахувати різницю потенціалів концентраційних рядів (ланцюгів) за формулою:

$$\Delta E = 0,058V \cdot \frac{\log c_1(\text{red})}{c_2(\text{ox})}$$

Це співвідношення можна застосувати до моновалентних іонів, наприклад, іонів срібла. Для багатовалентних іонів напруга зменшується зі зростанням валентності (n). Тоді застосовується:

$$\Delta E = \frac{0,058V}{c_2(\text{ox})}$$

За допомогою цього рівняння Нернста можна розрахувати потенціали концентраційних ланцюгів.

Інструкції з техніки безпеки

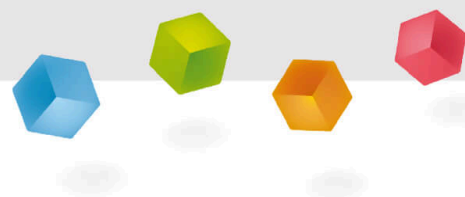
PHYWE

- Одягніть захисні окуляри.
- Правила роботи з небезпечними речовинами наведено у відповідних паспортах безпеки.
- До цього експерименту застосовуються загальні інструкції щодо безпечного проведення експериментів на уроках з природничих наук.

PHYWE

Інформація для учнів

Мотивація

PHYWE

Експериментальна установка

Ви вже дізналися, що в сучасному світі ми вже не можемо обійтися без батарейок. Крім того, Ви вже вмієте виготовляти різні електроди.

Досі електричну напругу двох металів вимірювали при однаковій концентрації солі. Однак це працює і навпаки.

У цьому експерименті можна дізнатися, що електричну напругу можна виміряти між подібними напівелементами, які відрізняються лише концентрацією розчинів солей.

Завдання

PHYWE

Виготовте напівелементи срібло/нітрат срібла, концентрації іонів срібла в яких відрізняються одна від одної у десятому степені.

Виміряйте напруги між можливими комбінаціями цих напівелементів. Їх оцінка призводить до виведення рівняння Нернста.

Матеріал

PHYWE

Позиція	Матеріал	Пункт №.	Кількість
1	Цифровий мультиметр, 3 1/2 розрядний дисплей з NiCr-Ni термопарою	07122-00	1
2	З'єднувальний провідник, 2 мм-штепсель, 500 мм, червоний	07356-01	1
3	З'єднувальний провідник, 2 мм-штепсель, 500 мм, синій	07356-04	1
4	Перехідний штекер, гніздо 4 мм/ 2 мм, 2 шт.	11620-27	1
5	Затискач типу "Крокодил", з ізоляцією, 2 мм, 2 шт.	07275-00	1
6	Блок із 8 заглибленнями, d=40 мм	37682-00	1
7	Кришки для блоку з заглибленнями, 8 шт.	37683-00	1
8	Лист срібла, 150 x 150 x 0,1 мм, 1 шт (приблизно 25 г)	31839-04	1
9	Мензурка, висока, 50 мл	46025-00	5

Підготовка необхідних розчинів

PHYWE

Підготовка необхідних розчинів

- **Розчин нітрату срібла (0,1 моль/л):** Додайте 8,49 г нітрату срібла до 250 мл дистильованої води. Добре перемішайте і доведіть до 500 мл дистильованою водою.
- **Розчин нітрату срібла (0,01 моль/л):** Додайте 50 мл приготованого розчину нітрату срібла (0,1 моль/л) до 450 мл дистильованої води.
- **Розчин нітрату срібла (0,001 моль/л):** Додайте 50 мл приготованого розчину нітрату срібла (0,01 моль/л) до 450 мл дистильованої води.
- **Розчин нітрату срібла (0,0001 моль/л):** Додайте 50 мл приготованого розчину нітрату срібла (0,001 моль/л) до 450 мл дистильованої води.

Підготовка (1\2)

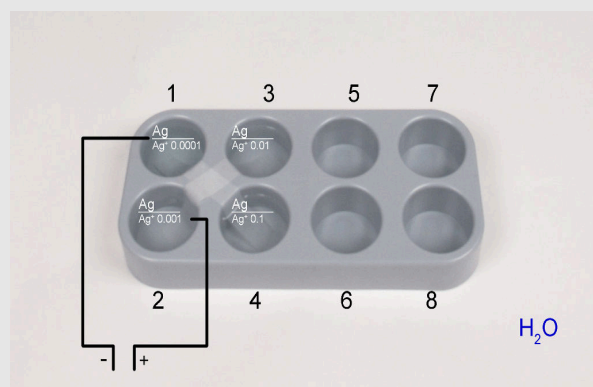
PHYWE

Заповніть вимірювальні комірки з 1 по 4 зазначеними розчинами нітрату срібла (рис. праворуч).

Почніть з комірки 1 з концентрацією 0,0001 моль/л, у комірку 2 введіть 0,001 моль/л, у комірку 3 - 0,01 моль/л і в комірку 4 - 0,1 моль розчину.

Потім з'єднайте 4 вимірювальні комірки струмовими ключами, виготовленими зі смужок фільтрувального паперу, але цього разу не змоченими в розчині нітрату калію (рис. праворуч).

Замість розчину нітрату калію нехай розчини нітрату срібла з відповідних вимірювальних комірок, що з'єднуються, піднімаються з занурених кінців паперу в смужки, поки вони не зустрінуться посередині.

Заповніть вимірювальні комірки

Структура (2/2)

PHYWE

Переконайтеся, що смужки паперу, які перетинаються, знаходяться близько одна до одної, щоб забезпечити добре протікання струму в усіх напрямках.

Не обов'язково накривати вимірювальні комірки кришками. Однак тримайте наготові склянку з чистою водою для промивання срібних електродів після кожного вимірювання.

Потім підключіть синій з'єднувальний провід до роз'єму заземлення вимірювального приладу (негативний полюс) і червоний з'єднувальний провід до роз'єму для підключення напруги (позитивний полюс) вимірювального приладу. Закріпіть інші кінці з'єднувальних провідників за допомогою затискачів типу "крокодил", які, в свою чергу, утримують срібні електроди.

Експериментальна установка

Виконання роботи

PHYWE

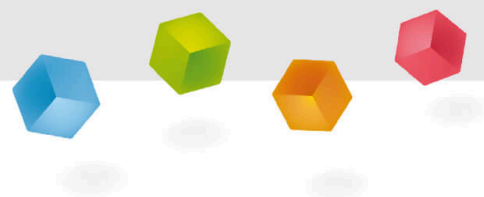
Тепер спочатку виміряйте напругу між відповідними послідовними концентраціями розчину, зануривши електрод, підключений до роз'єму заземлення вимірювального приладу, в розчин з нижчою концентрацією, а інший електрод - у розчин з наступною вищою концентрацією (він завжди утворює позитивний полюс такого концентраційного ряду).

Таким чином, вимірюються і записуються напруги між напівелементами 1 + 2, 2 + 3, 3 + 4. Однак перед тим, як занурювати електроди в наступні більш концентровані розчини, коротко промийте їх у мензурці чистою (дистильованою) водою (струсіть краплі).

Експериментальна установка

PHYWE

Протокол

Завдання 1

PHYWE

Які процеси відбуваються на електродах (анод, катод)?

- ☐ окислення (анод), відновлення (катод)
- ☐ відновлення (катод), відновлення (анод)
- ☐ окислення (катод), відновлення (анод)

✓ Перевірте

Завдання 2

PHYWE

Що можна розрахувати за допомогою рівняння Нернста?

- ☐ Рівняння Нернста може бути використано для розрахунку сили струму в паралельних колах.
- ☐ Рівняння Нернста може бути використано для розрахунку різниці потенціалів окисно-відновних пар.
- ☐ Рівняння Нернста може бути використане для розрахунку сили струму в послідовних колах.
- ☐ Рівняння Нернста може бути використане для розрахунку різниці потенціалів концентраційних рядів (ланцюгів).

✓ Перевірте

Завдання 3

PHYWE

Виберіть рівняння Нернста.

☐ $\Delta E = \frac{0,058V}{c_2(ox)}$

☐ $\Delta E = \frac{0,058V}{2c_2(ox)}$

☐ $\Delta E = 5 + \frac{0,058V}{c_2(ox)}$

✓ Перевірте

Слайд	Оцінка / Усього
Слайд 18: Рівняння реакції анод	0/1
Слайд 19: рівняння Нернста	0/1
Слайд 20: Рівняння Нернста 2	0/1

Усього 0/3

 Рішення

 Повторіть